

STRADA MÂNTULEASA

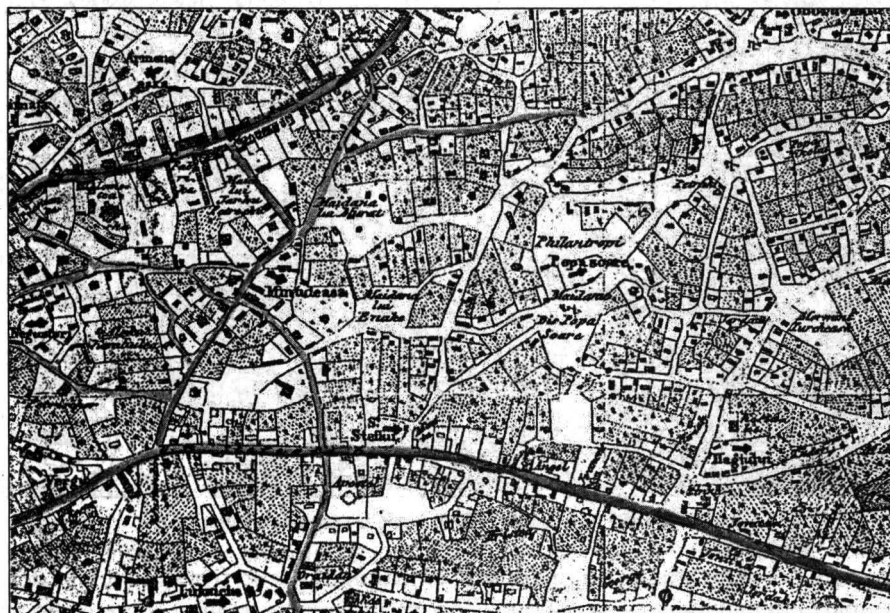
dr. Cezara Mucenic

Strada Mântuleasa prin istoria sa urbanistică și arhitecturală poate fi considerată o oglindă a evoluției străzii dintr-un cartier rezidențial al Bucureștilor, populat de locuitori din pătura medie a orașului. Etapele parcurse de aceasta reflectă și modalitățile prin care, o perioadă importantă de timp, administrația Bucureștilor s-a implicat în mod profesionist în determinarea unei mai bune funcționări a orașului din punct de vedere edilitar, urbanistic, arhitectural și funcțional.

Începutul istoriei sale a fost marcat decisiv de data de 25 septembrie 1733 când era târnosită: „*Această Sfântă și dumnezească biserică, unde se cinstește hramul Sf. Îngeri Mihail și Gavril și iaste făcută din temelie de jupâneasa Maria soția lui Dumnealui Mantu Cupețul [și] de jupâneasa Stanca sora jupânului Mantu. Și s-au făcut în zilele lui Grigorie Ghica Voevod*”, cum ne spune meșteșugit pisană. Biserica, în stil post brâncovenesc, pe un plan triconc, pictată de preotul Bratu și Iane zugravul a purtat numele ctitorilor -Biserica Mântuleasa-. Mai târziu, în a doua jumătate a secolului XIX, lăcașul a trecut prin mai multe prefaceri. Întâi, ajuns neîncăpător, a fost amplificat prin închiderea pridvorului și construirea altuia mai îngust. Apoi, în 1888, biserica a fost reparată și i s-a făcut și turlă nouă.¹ A revenit la forma planimetrică originală, în secolul XX, prin intervenția Comisiunii Monumentelor Istorice, după cum a consemnat noua pisanie: „*Această Sfântă biserică, în cursul vremurilor suferind multe schimbări și stricăciuni a fost restaurată în vechea sa înfățișare în răstimpul anilor...1924-1930 [și 1940], în zilele de domnie a regilor Ferdinand I și Carol II*”. Proiectul, acelei etape, a fost realizat de arhitectul N. Popescu-Zane și pictorul Molda. Tot pe atunci vechile clădiri anexe² au fost înlăturate și în anii 1927-1928 s-a construit casa parohială, amplasată conform autorizației emisă de Primăria Sectorului II Negru, pe latura de sud a parcelei, astfel ca să nu afecteze vizibilitatea bisericii. Noua clădire, în stil neoromânesc -posibil proiect al arhitectului Cristofi Cerchez- se încadra arhitectural și volumetric spațiului³. În 1941 *Inventarul bunurilor publice din sectorul II Negru*⁴ menționa următoarele: conform organizării bisericilor din a doua jumătate a secolului XIX, biserica Mântuleasa a fost o perioadă filiala bisericii Negustori. Din anul 1933 a devenit biserică parohială independentă. Parcela pe care o deținea era un teren de 1.510 m² pe care se găsea clădirea bisericii Mântuleasa „*din cărămidă și piatră...acoperișul...cu tablă de aramă*”...ocupând o suprafață de 172 m² și casa parohială cu subsol, parter și etaj având 170 m², situată la S-V de biserică. Aceasta, clădită în 1928, din...”*zid de cărămidă și beton... acoperișul învelit cu țiglă...are 32 încăperi*”...Terenul se afla situat pe latura de est a străzii Mântuleasa la colțul cu stradela Mântuleasa/piațeta Plantelor astăzi strada Pictor Romano.

I. Strada Mântuleasa – traseu istoric

Ulița/strada Mântuleasa a fost drumul care pe de o parte a permis accesul către biserica Mântuleasa, iar pe de altă parte, încă din secolul XVIII, a legat două artere de importanță majoră pentru București respectiv Podul Târgului de Afară/ Calea Moșilor de Ulița Sf. Ștefan/ ulița Vergului. Strada Mântuleasa, fiind plasată în zona de est a orașului, s-a încadrat administrativ *Culorii de Negru/Suburbia/Sectorul II Negru* până la mijlocul sec. XX. Traseul străzii, așa cum apare în Planul Borroczyn din 1847 și 1852, însemna un drum ce pleca de la Podul Târgului de Afară în direcția sud-est; întâlnea apoi strada Vântului, uliță ce pornind de la ea mergea spre nord oprindu-se de asemeni la Podul Târgului de Afară. După aceea strada Mântuleasa cotea spre sud-vest, lăsând pe latura de est parcela pe care era amplasată Biserica Mântuleasa. De la ea începea, tot pe latura de est, strada Romulus iar pe latura de vest ulițele Cernica, Zânelor și Sborului. Strada Mântuleasa se oprea când întâlnea ulița Sf. Ștefan/Calea Vergu.

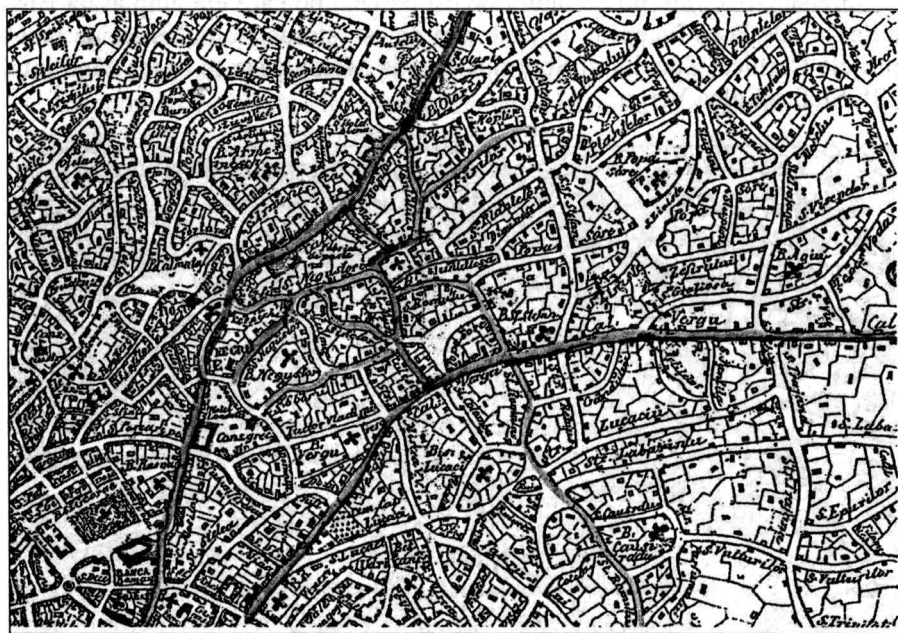

Planul Borroczyn, 1852 – detaliu. Strada Mântuleasa

În ce privește acordarea de numere parcelelor, când s-a introdus această regulă (cca 1860), numerotarea începea, de obicei, de la traseul de primă importanță. Pentru strada Mântuleasa, la mijlocul secolului XIX, acest traseu reprezentativ a fost, desigur, Calea Moșilor. Ca urmare în deceniile 6-8 pe latura de vest parcelele aveau numere cu soț iar pe latura de est parcelele purtau numerele fără soț. Această ordine se va modifica radical în deceniul 9 a aceluiași veac.

De-a lungul drumului, asemănător străzilor învecinate, terenul era parcat în loturi de forme diferite predominante fiind parcelele mijlocii și mici. Gradul de ocupare era inegal dar redus; pe cca 20-30% din teren se aflau construcții păstrându-se și multe parcele lipsite de clădiri, fiind numai plantate. Între loturile ocupate de-a lungul străzilor se creează, datorită formei în general triunghiulare a microzonelor, unele spații întinse cu o destinație imprecisă numite pe plan „maidane”, constituind rezerva posibilă de folosit în dezvoltarea naturală a orașului.

În zonă funcțiunile și situația modului de ocupare a parcelelor erau diferite numai pe Podul Târgului de Afară/Calea Moșilor unde fondul construit era dispus la fața străzii, interesele comerciale determinând așezarea clădirilor cu latura îngustă pe

Planul Pappazoglu, 1871, noile trasee prelungite

limita parcelei către stradă, lungi porțiuni constituindu-se în fronturi închise. Gradul de ocupare era mai intens, cca. 40-50%. Era exclusă existența unor parcele neocupate de case-prăvălii, iar grădinile prezente se aflau întotdeauna pe fundul de lot.

Programul de îmbunătățire a funcționării orașului în condiții moderne, ce începuse timid în primele decenii ale secolului XIX, a continuat în a doua jumătate a veacului, cu efortul depus de Primărie pentru realizarea alinierii străzilor, a unui prospect adaptat importanței lor, asociat cu tăierea unor noi drumuri sau reorientări parțiale a celor existente. Asemenea modificări se produc și în zona străzii Mântuleasa⁵. Anterior anului 1871 se deschidea un drum nou pe latura de est a străzii, la nord de parcela Bisericii Mântuleasa. Stradela Mântuleasa avea rolul

de a face legătura cu strada Sf. Ștefan. Tot la nord și relativ paralelă cu stradela Mântuleasa, se prelungște strada Plantelor. Aceasta era continuată, ca traseu, spre vest de strada Negustori de asemeni un traseu prelungit prin înglobarea părții de est a străzii Cernica. Modificarea era astfel relatată de Serviciul Tehnic al Primăriei în analiza unei cereri din 1888 prin care se solicita aprobarea unei intervenții⁵: „*casele despre str. Mântuleasa sunt puse pe aliniere, despre str. Negustori...sunt supuse retragerii... [Casa] este nou construită după vechiul plan al străzii Mântuleasa când nu se proiectase prelungirea străzii Negustori...Strada Cernica rămânea un traseu minor între Calea Moșilor și strada Negustori. A urmat în anii 1880 aprobarea noul*

Planul Göbl, 1898, străzile zonei după tăierea Bd. Carol

plan de aliniere al străzii studiate: *Minister[ul] ..face cunoscut că planul străzii Mântuleasa s-a aprobat, așa cum a fost proiectat de Serviciul Planului, prin Jurnalul nr.282...⁶. Modelarea urbanistică a stabilit lățimea uniformă a străzii 18 m și a delimitat o piațetă la întâlnirea străzilor: Mântuleasa-Plantelor-Vântului-Negustori și stradela Mântuleasa, oferind o vizibilitate mai bună către punctul central al microzonei, Biserica Mântuleasa.*

Următorul eveniment urbanistic major ce a influențat și dezvoltarea zonei a avut petrecut între anii 1890-1895 când s-a realizat prelungirea axei vest-est în direcția est prin tăierea Bulevardului Carol continuat de bulevardele Ferdinand și Orientului/Plăche Protopopescu. Prelungirea deja constituitelor bulevarde Bd. Elisabeta-Bd. Academiei cu o arteră de aceeași importanță, intervenție majoră în situl construit al orașului București, a determinat și modificări ale tramei stradale a zonei prin care

trece noua arteră. Urmarea directă a fost ruperea continuității traseului unor străzi de pe axa sud-nord: str.Scaune, str.Polonă, str. Teilor, str.Armenească, de asemeni a traseului major Calea Moșilor. În apropierea străzii Mântuleasa drumul ce va suporta impactul a fost strada Vântului la care porțiunea de nord a traseului istoric dispare fiind înglobată bulevardului iar strada pierde legătura cu Calea Moșilor, oprindu-se acum la întâlnirea cu bulevardul Carol.

În perioada respectivă s-a modificat radical și direcția numerotării parcelelor pe strada Mântuleasa. După anul 1894, s-a hotărât a se începe numerotarea loturilor pornind de la Calea Călărășilor către nord. Ca urmare, conform regulii nescrise

Planul Pânte, 1923 – Noul traseu al străzii Mântuleasa

dar respectate, pe latura dreaptă - latura de est parcelele purtau numere cu soț, iar pe latura stângă - latura de vest, parcelele purtau numerele fără soț. Numerotarea respectivă pe direcția sud-nord s-a păstrat până în prezent.

Se produce, tot în acele vremuri, modificarea parțială a modului de ocupare a parcelele de pe laturile străzii Mântuleasa. Asemeni zonei imediat vecine a străzilor cu funcțiune rezidențială, loturile au fost ocupate intensiv ajungând în majoritate să aibă construcții pe cca 60-70% din suprafața. Totuși se mai păstrează și parcele neconstruite. Se schimbă și unele caracteristici ale clădirilor construite, apărând noi programe de arhitectură.

Zona rămâne o preocupare constantă a autorităților orașului, și în prima jumătate a secolului XX. A continuat îmbunătățirea tramei stradale prin modificarea unor trasee, sau completarea ei prin tăierea fundăturilor/aleilor care ofereau accesul

către planul doi al terenurilor și ca urmare au permis mai bune parcelări.

Strada Mântuleasa, asemeni altora din zonă, va fi direct afectată de intervenții ce urmăreau creșterea importanței sale și păstrarea rolului de traseu de legătură între străzi de primă importanță ale Bucureștilor. Astfel la începutul deceniului 2 i s-a modificat parțial traseul. Strada Mântuleasa pleacă acum tot de la Calea Călărașilor, pe direcția sud/vest-nord/est, dar la întâlnirea cu strada Vântului continuă să se desfășoare în direcția nord-est preluând traseul acestei străzi. Practic strada Vântului dispare. Deci, conform noului traseu, strada Mântuleasa își menținea orientarea inițială, adică sud/vest-nord/est și nu mai cotea către nord-vest. Strada se termina când întâlnea Bulevardul Carol I.

Pe latura de vest de la strada Mântuleasa porneau străzile: str. Sborului, str. Paleologu (fostă Zânelor), str. Negustori, str. Pictor Șt. Luchian (strada este fostul traseu de nord al străzii Mântuleasa până în Calea Moșilor). Pe latura de est de la strada Mântuleasa plecau străzile: o stradelă ce o lega de strada Popa Soare, str. Romulus, str. Pictor Romano (fostă stradela Mântuleasa), str. Plantelor, str. Dumitru Racoviță (fostă strada Furiilor). Strada Mântuleasa pierde legătura directă cu Calea Moșilor. În aceeași perioadă, piațeta urbană de la întâlnirea străzilor: str. Mântuleasa - str. Pictor Romano - str. Plantelor - str. Șt. Luchian - str. Negustori, a fost mobilată cu un scuar.

De-a lungul noului traseu de nord al străzii, în perioada 1922-aproximativ 1939 s-a tăiat un drum nou -aleea Mântuleasa-. Terenul, parcelarea Mântuleasa, era situat pe latura de est a străzii și se întindea până în strada Plantelor. Aparținuse în secolul XIX dr. Șuțu, fiind în continuarea parcelei ocupate de Sanatoriul de boli nervoase a doctorului, din strada Plantelor. În deceniul 2 al secolului XX proprietarul din epocă, Societatea Inginerilor Asociați (SIA), solicita primăriei *“ a aproba parcelarea acestui teren deschizându-se o alee de 8m. lățime din strada Mântuleasa spre fundul terenului cu un rond și o piațetă pt. înlesnirea circulației... ”*⁷

Conform cerințelor impuse de primărie, SIA a depus în 1922 planul ce conținea: modul de parcelare a terenului și prevedea tăierea unei alee de acces, terminată cu o piațetă pentru circulație. Soluția a fost discutată în mai multe ședințe ale Comisiei Tehnice. Prima concluzie: *“ comisia...având în vedere planul decretat al cartierului... și situația imobilului a fost de părere că se poate aproba...cu condiția să se închidă cu porți aleea și a se executa pe această alee construcții separate de grădini cât mai mari. ”* Ulterior soluția a fost respinsă din diferite motive. Totuși în teren s-a aplicat varianta din 1922 dar fără a pune porțile ce ar fi trebuit să închidă parcelarea.

Seria finală de intervenții este aceea din ultimele decenii ale secolului XX, începutul secolului XXI. Atunci nu au intervenit modificări urbanistice majore dar s-a adoptat un alt mod de ocupare al loturilor prin schimbarea raportului între construit și terenul neconstruit, adică spațiul rezervat pentru curte/grădină, în favoarea primului. De altfel, grădinile aproape au dispărut iar curtea s-a micșorat drastic. Mai mult, au apărut și clădirile tip bloc de locuințe care ocupă integral parcela, obturează spațiul și prin amploarea lor, ce nu ține cont de lățimea străzii, anulează gradul de însorire al vecinătăților.

Strada Mântuleasa este un drum istoric care și-a păstrat traseul constituit la începutul secolului XIX. Aprecierea are motivație întrucât modificarea parțială a traseului din secolul XX nu a fost decât un schimb de denumiri între trasee cu aceeași vechime. A urmat îmbunătățirea alinierii și înfrumusețarea străzii datorită fondului construit ridicat la sfârșitul secolului XIX și în secolul XX, elemente ce parțial au fost afectate de intervențiile brutale din ultimele decenii.

II. Construcții –arhitectură și urbanism-

Zona străzii Mântuleasa a fost de la începuturi predominant rezidențială, casele parter fiind amplasate în mod variat pe parcele, fără a exista un model repetitiv.

După marele incendiu din 1847 care s-a întins până la mahalaua și biserica Udricanilor, biserica Sf. Vineri și bisericile Lucaci și Sf. Ștefan, fiind distruse cca 2000 de clădiri din Vopseaua de Roșu și de Negru, Bucureștii au fost împărțiți în Ocoalele I, II și III dispuse concentric plecând din centru către margine, prin întâiul Regulament de Alinieri și Construcție emis de primăria orașului. Se impuneau astfel reguli de construire ce, urmărind realizarea unei protecții față de incendii, determinau un mod de construire al clădirilor noi de calitate superioară, indiferent de funcțiunea lor. Conform acestor dispoziții Strada Mântuleasa se încadra Ocolului II în care toate construcțiile -cele principale și anexele- trebuiau a se realiza din cărămidă și cu acoperiș de metal.

În a doua jumătate a secolului XIX, se pot stabili în evoluția arhitectural-urbanistică a fondului construit din respectivul teritoriu, două etape, asemănătoare celor ce se petrec în zone similare ale Bucureștilor. Prima etapă aparține deceniilor 6 și 7 când dominante erau clădirile parter, -case de locuit-, amplasate fie pe limita lotului, cu latura îngustă la stradă și fațada principală cu intrarea în curte, fie uneori dispuse în centrul lotului. Zona continuă a rămâne eminent rezidențială, parcelele neconstruite fiind o excepție. Următoarea etapă s-a petrecut ulterior anului 1875, când o parte din fondul construit existent începe a fi înlocuit dar păstrându-se funcțiunea. Clădirile care se construiesc acum erau așezate respectând alinierea nouă a străzii, aveau subsol parțial locuibil și parter înalt dar se construiesc frecvent case cu subsol, parter și etaj. Amplasarea continuă a fi pe limita de lot către stradă dar primăria solicită, conform prevederilor regulamentare, raportarea acesteia la noua aliniere a străzii. Aceasta impune uneori fie retrageri, fie înaintări față de vechile amplasamente. Se adaugă noul tip de locuință, vila, care este retrasă față de limita către drum a parcelei, de obicei fiind dispusă în centrul lotului și cu fațada la stradă.

În acele timpuri se dezvoltă și un nou program de arhitectură, cel al clădirilor pentru școli. Mahalaua Mântuleasa avea o tradiție legată de această funcțiune publică de interes major. Ctitoria Așezămintelor Brâncovenești, încă din toamna anului 1859, deschidea în București patru școli gratuite pentru fete, *școli așezate în mahalalele Gorgan, Mântuleasa, Pitar Moși și Sf. Ecaterina**⁸. În anul 1865, era votată Legea Învățământului, prin care învățământul primar devine obligatoriu, comunele urmând

a înființa școlile necesare. În București au fost deschise școli comunale de băieți, de fete și mixte, în cele 5 culori, pentru funcționarea lor, în prima etapă, închiriindu-se clădiri particulare. În 1875, anticipând voința instituțiilor centrale, primăria Bucureștilor, primar fiind generalul Ion Manu (04.10.1873-11.14.1877), și-a afirmat în mod concret interesul pentru starea învățământului primar. O primă acțiune a fost elaborarea unui proiect de lege ce autoriza comuna să construiască localuri de școli comunale în București: *"Primăria elaborând...Consiliul Comunal în ședința sa extraordinară de la 15 nov.[1875]...aprobă un proiect de lege pentru construcțiunea a 30 locale de școale primare din care 15 pentru băieți și 15 pentru fete, după un plan tip...Consiliul...a chibzuit a se supune Ministerului spre a fi transformat în lege prin corpurile legiuitoare. Primar... generalul Ion Manu"*⁹

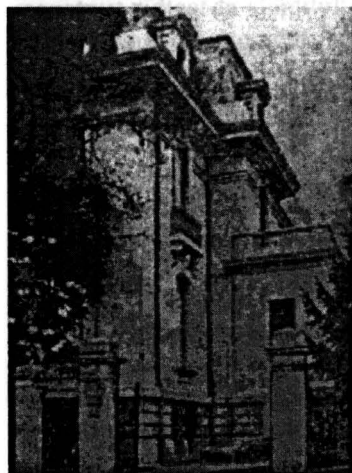
Pe baza acestei hotărâri, deja în decembrie 1875, s-a anunțat licitația din 16 martie 1876 pentru construirea școlii din Piața Clemenței [azi strada C.A.Rosetti], suburbia Boteanu, Sect. I Galben. În aprilie era ales antreprenorului, iar în 21 mai 1876, cu mare fast „se pune temeliea celui dintâi local pentru învățământul primar în capitală...”¹⁰ pentru ca numai după un an: „Duminică 1 Mai [1877]...s-a decis de Primărie a se face solemnitatea inaugurării noului local de școală ce s-a construit de comună pe Piața Clemenței”¹¹, local ce cuprindea o școală de băieți și o școală de fete.

În 1876, hotărârea Primăriei București devenise act normativ general, fiind votată: „Legea pentru edificarea localelor de școale primare rurale și urbane”¹². Ministrul Instrucțiunii Publice, Gheorghe Chițu, în „Expunerea de motive” sublinia: „școala însemnează, astăzi libertate, industrie, comerț, avuție, glorie... Pentru a avea școale ...trebuie...a avea: Locale bune, convenabile, construite după toate cerințele igienice și didactice...”. Legea prevedea: *Construcțiunea localelor necesare școalelor primare urbane de băieți și de fete este în sarcina consiliilor comunale urbane.... Fiecare comună urbană va rezerva...ca fond școlar de construcțiuni,... a zecea parte din venitul sau bugetul său anual, ... în capul cheltuielilor obligatorii... începând construcțiile de la regiunile cele mai populate ale orașelor.”*

Dar intențiile pozitive au fost încetinite de dificultăți financiare. Astfel în 1877 *Revizorul școalelor...din Ilfov...preciza că în București, numai cinci imobile pentru școli erau în proprietatea comunei: Școala model de băieți și de fete din Strada Clemenței, Școala model de lângă biserica Silvestru ..., Școala de băieți nr. 3 din Verde, Școala de băieți nr. 2 din Albastru și Școala de băieți nr.2 din Negru*¹³. Anuarul General al României, 1879 indică locul unde se afla, pe teritoriul Culorii de Negru, Școala primară de băieți Nr. II, în strada Mântuleasa nr.26¹⁴.

Școala Mântuleasa¹⁵, între anul 1900 și 1948, când s-a petrecut reforma radicală a învățământului, a purtat numele de *Școala primară de băieți nr.1* din strada Mântuleasa nr.11 (fost nr.26, apoi nr.17). După 1948 denumirea școlii s-a modificat în funcție de diferitele reforme prin care a trecut sistemul de învățământ dar clădirea a păstrat funcțiunea de școală - program de arhitectură pentru care a fost proiectată-până în deceniul 8 al sec. XX.

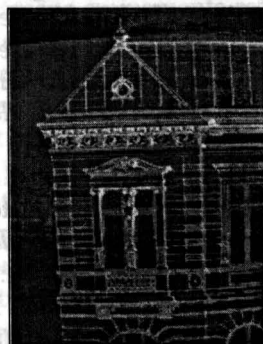
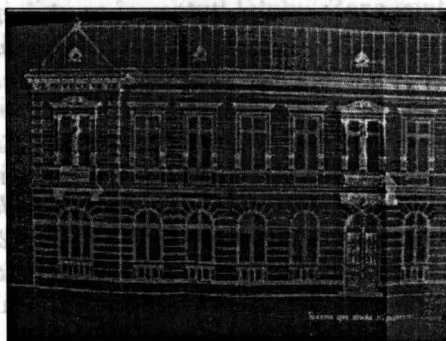
În secolul XIX construirea localului Școlii Mântuleasa a fost precedată, la nivelul orașului, de un document important - „*Condiții pentru construcția unui local de școală comunală pentru ambele sexe.*” -, elaborat de arhitectul și inginerul Grigore Cerchez la solicitarea Primăriei Bucureștilor și votat de Consiliul Comunal în ședința sa din 31 mai 1879¹⁶. Regulamentul s-a emis cu intenția de a se preciza în detaliu, de către un profesionist, cerințele constructive, a se fixa prin antimăsurătoare condiții financiare, a fi cunoscute anterior licitațiilor obligațiile antreprenorilor, ale muncitorilor executanți și autoritatea profesională a arhitectului proiectant. Se impunea astfel, de la faza de intenție, nivelul de foarte bună calitate ce se dorea a fi realizat.

Școala Mântuleasa, 1880

Sub semnul noului document în 8 aug.1879 serviciul de resort solicita aprobarea primarului : „*Domnule Primar, Avem onoarea a înainta ..pe lângă aceasta devizul și condițiile pentru construcția a două localuri [pentru] școale, una pe maidanul Berzei iar alta pe al Mântulesei, proprietăți ale comunei, spre a servi la licitațiune...*”

În anul 1880, a fost construită clădirea impozantă a Școlii Mântuleasa, prima construcție școlară ridicată după intrarea în vigoare a „Condițiilor”: **“1880 februarie 21 Domnule Primar, Avem onoarea a vă înainta proiectul, devizul și condițiile pentru construirea unei școale comunale de ambe sexe pe strada Mântuleasa, Culoarea de Negru...”**¹⁷.

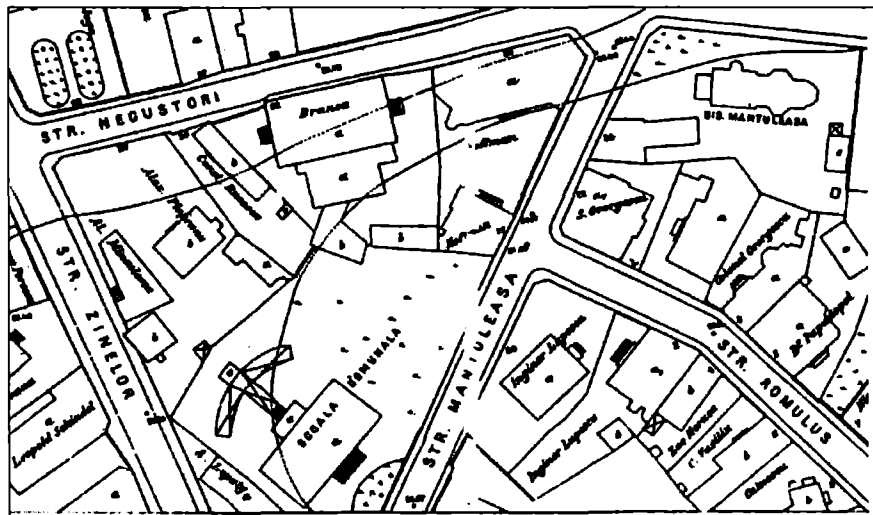

Școala Choisy-Mangâru – proiect arh.Golinger. Fațada la str. Negustori și colțul clădirii

A treia școală primară ridicată de Primăria Bucureștilor, avea parter și etaj, fiind proiectată în stil neoclasic. Era plasată în centrul unui lot aflat pe latura de vest a străzii. Terenul amplu, proprietatea comunei, era situat la întretăierea străzii Mântuleasa cu strada Zânelor (azi strada Paleologu).

Prezența acestui program de arhitectură va fi benefică funcțional dar și arhitectural deschizând un drum ce a continuat prin construirea în 1894 a localului în care s-a mutat *Pensionul francez pentru fete Choisy-Mangâru*¹⁸. La solicitarea proprietarei prin cererea¹⁹ din 11 aprilie 1894 Primăria a emis : „*Autorizația nr. 89, 1894, luna aprilie, în 30...se autoriză D-na Victoire Hoffman născută Choisy ...a construi din nou, la proprietatea nr. 7 din strada*

Mântuleasa colț cu str. Negustori nr. 34, secțiunea I, ocolul II, case de locuit de zid masiv, lucrat cu mortar de var și acoperit cu metal, cu calcan de zid despre vecin...în conformitate cu planurile prezentate și aprobate...Clădirea nouă se va executa cu fațada pe aliniere atât despre strada Negustori cât și despre strada Mântuleasa..”. S-au achitat taxe pentru 428,83 m² construcție cu 2 caturi.

Planul cadastral 1911 – Școala Mântuleasa și clădirea Școlii Choisy Mangâru

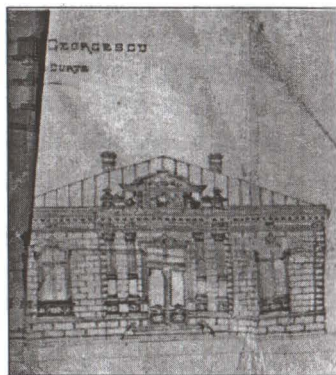
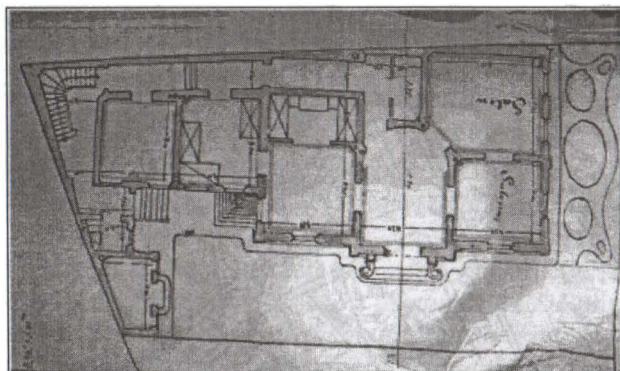
Amplasată, ca și Școala Mântuleasa, pe latura de vest a străzii, clădirea se afla la nr.17 parcela de colț, având latura de nord pe strada Negustori nr.34 (astăzi nr.32). Școala, conform proiectului conceput de arhitectul Iancu Golinger, era o clădire de formă dreptunghiulară, cu parter și etaj, amplasată pe limitele parcelei spre cele două străzi respectiv cu latura lungă către strada Negustori și latura scurtă către strada Mântuleasa. Prin elementele decorative ale fațadelor se înscria stilistic limbajul eclectic, remarcându-se prin eleganța modenaturii și rezolvarea simplă, funcțională a partiului.

Programul clădirilor cu funcțiune publică a fost însă permanent dominat, în zonă, de cel al clădirilor rezidențiale. La început strada a fost ocupată de clădiri modeste, din materiale de calitate mai slabă, multe necesizând reparații repetate. O dovedesc cererile depuse în ultimele decenii ale veacului XIX, deseori cu referire

la aceeași clădire. Intervențiile solicitate se aprobau în raport cu starea casei și cu situația amplasării acesteia față de noua aliniere a străzii Mântuleasa. Un caz a fost casa din str. Mântuleasa 12^{*20}, pentru care proprietarul, domnul Vartha, cere în 1882 avizarea reparațiilor. Referatul Serviciului Tehnic al Primăriei menționa: „*Casă... supusă retragerii și este veche, unele ziduri sunt cam crăpate. Se autoriză... a face mici reparații de tencuială și coloratul casei. Aceste reparații se dau provizoriu și cu condiția de a nu atinge... zidăria. A revenit în 1888, când i s-a autorizat : „**Autorizația nr. 117... a repara simplu... casele din fața străzii supuse retragerii...**”*

Identitatea străzii va fi dată însă de clădirile noi construite în ultimele decenii ale secolului XIX - începutul secolului XX.

N.Georgescu solicita Primăriei în 1888^{*21} aprobarea pentru a construi pe un „*teren viran*”, proprietatea sa, din strada Mântuleasa nr. 22 colț cu strada Romulus, o

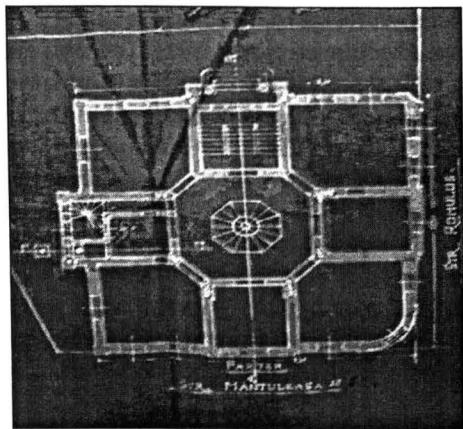
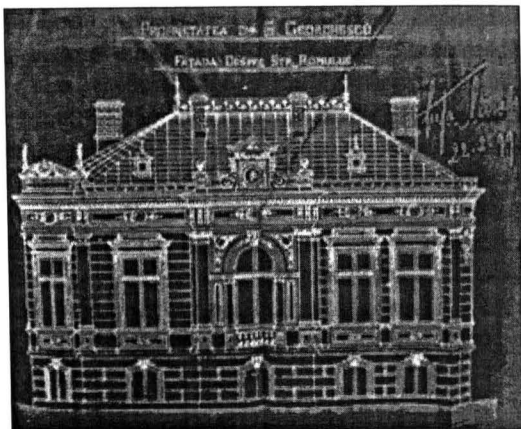

Casa Georgescu , 1888. Proiect -plan și fațadă

casa parter, retrasă de la stradă. Proiectul, nesemnat de arhitect, prevedea construirea unei clădiri cu o fațadă în limbaj eclectic și plan tradițional acestui tip adică având vestibul și hol central, camerele de reprezentare - saloanele, dispuse la stradă și camerele cu destinație privată, inclusiv dependințele, către curte.

Serviciul Tehnic, analizând, considera acceptabilă soluția cu condiția de a introduce modificarea necesară pentru a corecta ceea ce se considera eroare de proiect: „*a face două felinare [luminatoare] pentru iluminatul antreului care, după cum se vede pe plan, nu primește lumina de nicăieri*”. S-a emis „*Autorizația nr.164*” ce permitea proprietarului...să clădească „*casă cu un etaj (parter) de zid masiv lucrat cu var...*”, cu respectarea condiției propuse.

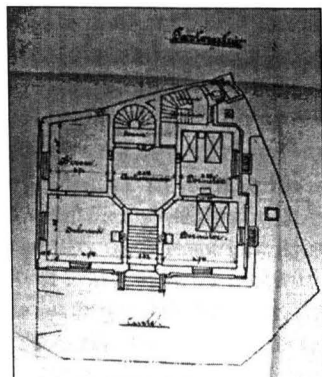
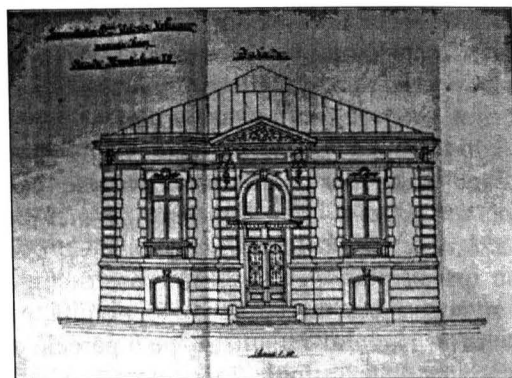
Urmașul proprietarului, S. Georgescu se adresa Primăriei în 19 decembrie 1898: „*Domnule Primar, voind ca la primăvară să clădesc la proprietatea mea din str. Mântuleasa nr.22 colț cu Romulus nr. 1..vă rog...a-mi fixa alinierea pe teren.*”^{*22} Prima cerere a fost urmată de solicitarea din 5 februarie 1899: „*Vă rog...a dispune să mi se libereze autorizația pentru a face o construcție ... nouă, cum arată planul, la proprietatea mea*”.

Casa Georgescu , 1888. Proiect -plan și fațadă

Conform autorizației primite S. Georgescu a ridicat pe parcelă, cea de a doua casă compusă din subsol și parter înalt, un volum aproape cubic cu patru fațade dintre care două spre stradă, clădirea fiind amplasată la limita parcelei și la fața străzilor Mântuleasa și Romulus, și două către curte. Fațadele se remarcă prin modenatura bogată în stil eclectic. De asemeni este de subliniat soluția planimetrică ce valorifică amplasamentul creînd o suită de spații dezvoltate în jurul holului central cu luminator.

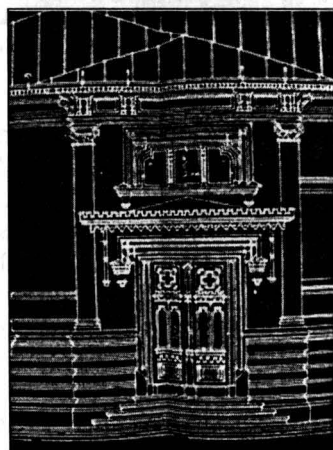
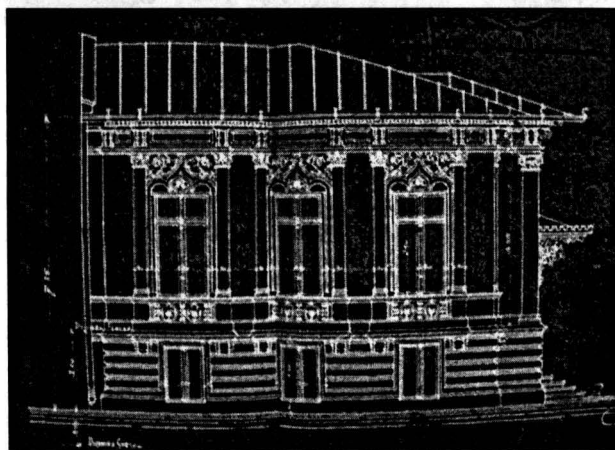
Urmând evoluția cronologică a ridicării noilor clădiri pe strada Mântuleasa aflăm în 1893 intenția doamnei Victoire Hoffmann de a-și construi casă la nr.20 (apoi nr.17, azi nr.11). Antreprenorul Scolari, ce semna cererea^{*23}, în numele proprietarei, depunea și planurile, nesemnate de arhitect. Pe baza lor s-a emis de către Primărie documentul de aprobare: **Autorizația nr.156, Anul 1893, luna mai în 31...se autoriză d-na Victoire Hoffman născută Choisy a construi din nou, la proprietatea nr. 20 din strada Mântuleasa, secțiunea I, ocolul II, case, de zid masiv cu subsol, acoperite**

Casa Victoire Hoffman , 1893. Proiect -plan și fațadă

cu metal după planurile prezentate și pe suprafața ce s-a plătit... Clădirea nouă se va executa cu fațada pe aliniere... Se achita taxă pentru 150,00 m² construcție cu 2 caturi - subsol și parter înalt. Proiectată de asemeni în stil eclectic, stilul epocii, clădirea era plasată la fața străzii, cu fațada principală către curte iar la sud calcan către terenul vecin - parcela Școlii Mântuleasa.

Către sfârșitul de veac arhitectii și proprietarii s-au orientat și către alte expresii stilistice așa cum a fost cazul casei A. Laurian de la nr.21(azi 15), clădire construită în 1896. Construcția cu subsol și parter, conform autorizației²⁴, trebuia executată din „*zid cu mortar de var, învelită cu tablă de fier, cu calcan de zid la vecini cf. planurilor prezentate și aprobate*”. Clădirea principală a fost concepută de arhitectul Servasy în stil neoromânesc varianta Socolescu. La sfârșit de secol XX a fost supraetajată (după cum s-a identificat în teren) dar păstrând modenatura parterului.

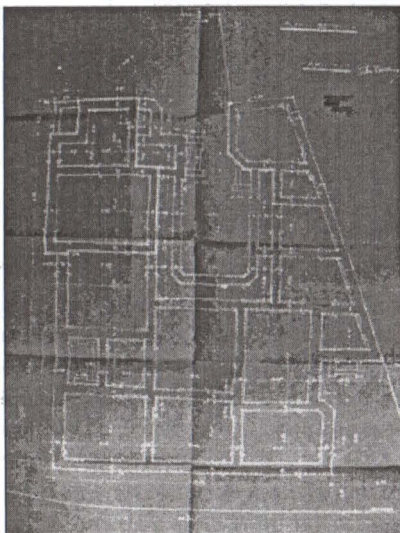
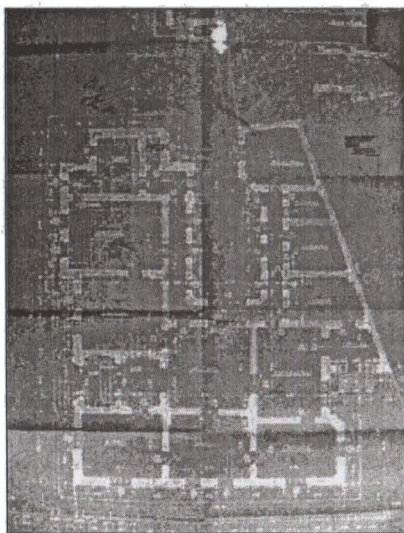

Casa Laurian, 1896. Proiect arh. Servasy - fațada la stradă și intrarea pe latura spre curte

Stilului neoromânesc în expresia Mincu îi aparține casa tip vilă Micu Zentler (fostă nr. 8, astăzi la nr.10), construită în locul unei clădiri anterioare, conform proiectului elaborat de arhitectul Cristofi Cerchez. La cerea proprietarului²⁵ Primăria prin Serviciul Tehnic a făcut verificările necesare constatând că „*la proprietate este apă și canal*”, și după analiza planurilor propuse, arhitectul verificator a opinat: „*Sunt de părere a se da autorizație...*”, drept care a fost emisă „*Autorizația nr. 64M 1911, luna Mai, în 16... Se autoriză D.Micu Zentler a construi la proprietatea nr. 8 din strada Mântuleasa, secția III, ocolul II, retras din aliniere și paralel cu ea, un corp cu parter, subsol și etaj, de zid, acoperit de țiglă după planul aprobat și pe suprafața ce a plătit....*”. Taxele au fost achitate pentru 84 m² construcție cu 2 caturi (adică cu parter și etaj) și 78,75 m² construcție cu 3 caturi (deci pivniță, parter și etaj). În proiect a fost concepută, conform planului de situație, pe o parcelă ce se afla la colțul străzii Mântuleasa cu stradela ce duce la strada Popa Soare, amplasarea unei clădiri retrase față de ambele străzi dar mai mult față de strada Mântuleasa.

Primăria a impus ca prin amplasare clădirea să fie dispusă paralel și cu aliniamentul spre stradela care ducea la strada Popa Soare.

Planurile semnate arhitect „C.Cerchez, 30 april.1911” indicau următorul partiu: la parter „vestibul, hall, sufragerie, birou, bucătărie” și salonaș iar la etaj „hall, 3 camere, baie,terasă”. Cele patru fațade aveau rezolvări diferite în raport cu orientarea și rolul lor în compoziția volumului. Fațade principale erau cele numite „Spre str. Mântuleasa” și „Spre str. Popa Soare” concepute în stil neoromânesc cu volume jucate, goluri de mărimi și forme diferite, acoperiș cu pante pronunțate, dispus pe volume. Intrarea principală se afla către str. Mântuleasa fiind marcată printr-o tratare decorativă deosebită. Fațada spre curte era rezolvată simplu fiind continuat parțial numai motivul decorativ de la nivelul cornișei. Ultima fațadă era un

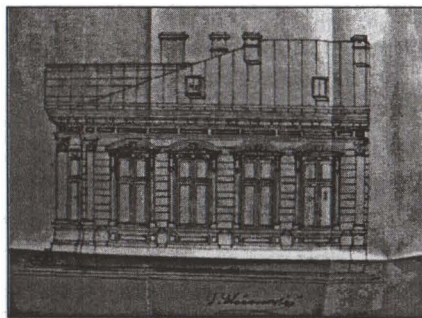
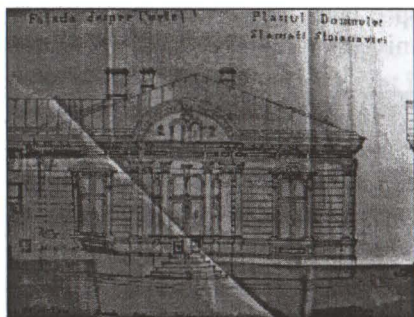
Casa Mangăru,1911. Proiect arh.P.Nicolescu- plan parter și Planul betonului

calcan, spre vecinul de la est. La controlul ulterior din teren a modului de realizare a noii clădiri s-a precizat: „s-a conformat autorizației”, dar s-au adăugat spații la mansardă, care se vor taxa.

Aceluiași curent se înscria clădirea de la nr.15, ridicată pe o porțiune din parcela Școlii Mântuleasa. Pe terenul vândut de primărie lui B. Mangăru, noul proprietar și-a construit în 1911 o casă parter. Arhitectul proiectant Petre Nicolescu a conceput o clădire, „retrasă din aliniere și paralelă cu ea”, în stil neoromânesc de o deosebită expresivitate arhitecturală.^{*26}

Rezolvarea compoziției, eleganța modenaturii făceau din casa Mangăru o operă de arhitectură. Se adauga valoarea sa, din punct de vedere al structurii constructive, întrucât arhitectul a prevăzut și realizat o fundație de beton, material puțin folosit în epocă la clădiri de mici dimensiuni ridicate în București. A fost demolată după 1994.

În registrul stilistic neoromânesc s-a construit în anul 1913 la nr. 21 [în prezent nr.15] un corp de clădire, retras de la stradă, înlocuind clădirea secundară existentă. „18 april.1913...Dorind a construi pe proprietatea mea din strada Mântuleasa nr.21 vă rog...autorizația necesară...Voiesc a face un corp de clădire cu subsol, parter, etaj și mansardă la o mică porțiune din suprafața clădită. ...Plan...Ștefan Radu de profesie arhitect...cu domiciliul în str. Mântuleasa nr. 21. Valoarea...aproximativ lei 60.000.”²⁷ Arhitectul proprietar Ștefan Radu a conceput noua construcție într-un limbaj ce se încadrează stilului neoromânesc dar simplificat ca repertoriu. Clădirea

Casa Stoianovici, 1901. Proiect arh.Ciobanu-fațada din curte și fațada la stradă

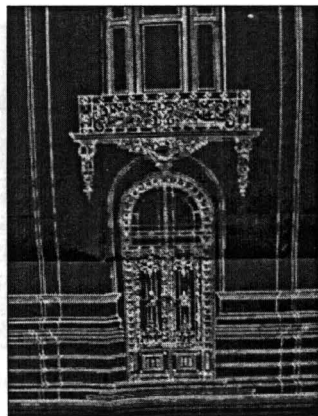
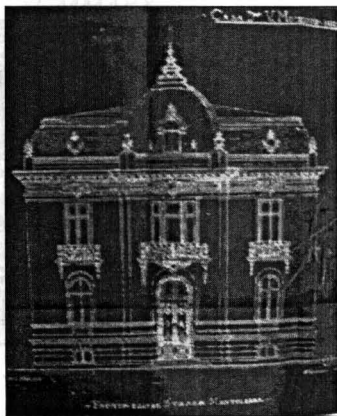
a fost remodelată ulterior, în 1940, de noul proprietar arhitectul Laurian Radu²⁸. Serviciul Tehnic al Primăriei preciza atunci: „Se cere suprapunerea de etaj peste corpul existent...” Analiza datelor urbanistice și constructive ale clădirii, a determinat autorizarea intervenției: „Imobilul la care se face reparație este retras 17 m.din alinierea decretată...Porțiunea de clădire unde urmează a se ridica etajul este... zonă construibilă...Imobilul are fațada la o piațetă...se poate admite suprapunere etajului cerut cu înălțimea de 12m. la cornișă...”. Modificarea volumului a permis arhitectului proiectant și intervenția asupra compoziției fațadei. Păstrând registrul stilistic arhitectul L. Radu adoptă o expresie a curentului neoromânesc care pune accent pe modenatură și volumetrie.

Evoluția arhitecturală a fondului construit în lungul străzii Mântuleasa în primele decenii ale veacului XX continuă să adauge, pe lângă casele în stil neoromânesc, alte clădiri în stil eclectic păstrând funcțiunea de locuințe unifamiliale.

La nr.23[azi 17], în anul 1901, s-a ridicat casa Stoianovici conform cu: „Autorizația nr. 2, 1901, martie în 8”²⁹ ce prevedea „Se autoriză ...a construi din nou la proprietatea nr.23, din strada Mântuleasa, secț. II, ocol II, clădire de zid lucrată cu var și învelită cu fier conform regulamentului și planurilor prezentate... Lucrarea va începe după 15 martie viitor...cu fațada pe aliniere...”. Au fost achitate taxe pentru 162,40 m² construcție cu 1 cat. Clădirea parter cu o intrare impunătoare pe latura de vest, către curte, era expresia unui eclecticism monumental, conform concepției proiectului realizat de arhitectul Arsenie Ciobanu.

Puțin mai la sud, pe parcela nr. 14, pentru Victor Miculescu^{*30}, a fost ridicată o vilă conform proiectului conceput de arhitectul Jos. Schifileers. Conform concepției proiectantului și cerințelor proprietarului clădirea urma să aibă trei nivele -subsol, parter și etaj-. Autorizația emisă de primărie preciza: „*La față va face înprejmuire de fier pe soclu de piatră așezând-o pe alinierea existentă care corespunde cu alinierea stradei. Clădirea va fi cu subsol, parter și etaj iar mansarda ce se va construi după cum este în plan...nu va fi locuibilă...* [pt.că așa s-a plătit taxa].

Arhitectul Schifileers, cunoscător al gustului epocii, așa cum o dovedesc lucrările sale, a adoptat limbajul stilului eclectic, folosit însă cu sobrietate, proiectând o locuință de lux, amplasată în centrul terenului, retrasă de la stradă dar cu fațada către aceasta. Dominantă era traveea centrală în corpul căreia la parter se afla intrarea iar la etaj balconul mare susținut de console bogat decorate. Traveea se încheia cu o cupolă ce marca centrul de interes al volumului (astăzi element anulat).

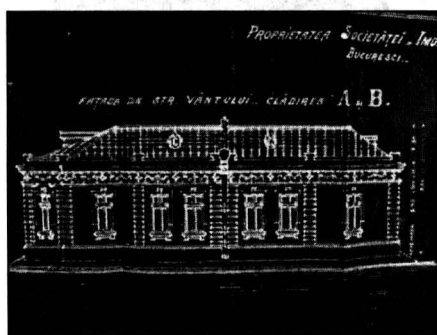
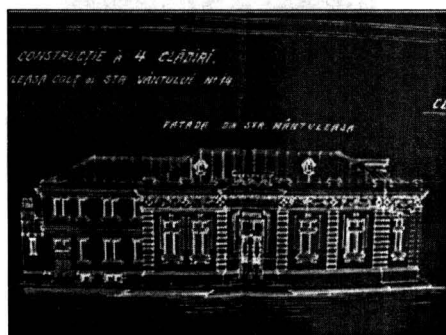
Casa Miculescu, 1907. Proiect arh. Schifileers-fațada, detalii intrare

O intervenție semnificativă în peisajul arhitectural al străzii a fost realizată de Societatea „Imobiliara”, în anul 1908. Fiind proprietara unei parcele de mai mare întindere, pe strada Mântuleasa colț cu str.Vântului, parcelă ce purta în epocă numerele 14 - 18 (azi str.Șt.Luchian 17 și str.Mântuleasa 21-25), a construit un ansamblu format din 4 corpuri de clădire cu subsol și parter^{*31}. Noile clădiri au fost ridicate conform aprobării emise de Primărie, adică: „*Autorizația nr. 161, 1908, luna 9 ...se autoriză la proprietatea Societății Imobiliara...a construi.. case de locuit parter și la dependențe etaj...*”, respectiv, conform taxelor achitate, clădiri ce însumau 751,30 m² construcție cu 1 cat și 107,20m² construcție cu 2 caturi.

Arhitectul proiectant A.Stănescu, a conceput cele 4 case cu fațade în limbaj eclectic simplu, dar unitar. Diferențele au intervenit la rezolvarea partiului și la modul de amplasare pe parcelă. Astfel clădirile au fost grupate în mod diferențiat adaptat formei și mai ales locului în care se află amplasamentul și raportului său cu cele două străzi ce constituiau limita de sud și est a terenului. Parcela mare a fost divizată în 2

loturi. Pe lotul de colț au fost așezate două case cuplate la calcan, ceea ce a permis dispunerea intrării pe laturile opuse și realizarea unei fațade mai ample către strada Vântului (azi str. Mântuleasa), fațadă aparent unitară deși ea aparține celor două clădiri. Următoarea grupă formată de asemeni din două case a permis amplasarea lor față în față, fațadele gemene fiind dispuse către curtea comună.

În perioada interbelică, acestui fond construit valoros prin expresivitatea arhitecturală și varietate stilistică, i s-a adăugat în 1936, la nr. 12, și categoria bloc-haus cu parter, 4 etaje și 1 etaj-atic în stilul modern al perioadei, arhitecți Aurel Focșăneanu și Em. Vițeanu, o clădire considerată reprezentativă pentru epoca în care a fost ridicată.³² Aceluiași stil îi aparținea și proiectul clădirii prevăzute a fi construite pe parcela situată pe strada Mântuleasa colț cu strada Sborului. Proprietarul terenului, Gustav Lewinski, în octombrie 1933 solicita aprobarea Primăriei Sectorului II Negru precizând: „*Construcțiile ce voiesc a face sunt: pivniță, parter, cinci etaje*

Casele din strada Mântuleasa colț cu strada Vântului, 1908. Proiectul fațadelor

și pod, cf. planurilor anexate...plan...întocmit și semnat de dl. Marcel Maller de profesie arhitect...Valoarea construcției lei 3.000.000. Urma a plăti taxe pentru 374 m² construcție cu 7 caturi³³. Discuțiile purtate pe tema proiectului care încălca unele prevederi din Regulamentul de Construcție pe atunci în vigoare afectând și buna conviețuire cu vecinii au dus la acordarea unei autorizații cu limitări și în consecință au determinat schimbarea soluției inițiale a fațadei dar cu păstrarea amprentei stilistice – arhitectura modernă interbelică.

În a doua jumătate a secolului XX clădirile vechi, istorice, în majoritate devenite proprietate de stat, au fost lăsate fără întreținerea necesară ceea ce le-a degradat permanent. Pe terenurile libere sau eliberate în mod forțat s-au clădit plombe – blocuri de locuințe parter și 6 etaje, străine și agresive față de zonă, din punct de vedere arhitectural-urbanistic. Situația negativă s-a perpetuat după 1990, în special prin lipsa de clarificare a statutului juridic al parcelelor și clădirilor, inclusiv a celor ce reprezentau proprietatea primăriilor.

Strada Mântuleasa și-a păstrat funcțiunea – stradă rezidențială cu singurele clădiri publice: biserica și școala (azi demolată). Clădirile construite la sfârșitul

secolului XIX și prima parte a secolului XX prin expresia arhitecturală, amplasare și raporturi urbanistice constituie o dovadă a modului profesionist de abordare a problemelor Bucureștilor întrucât arhitecții ce le-au conceput și serviciul de specialitate al Primăriei care a emis autorizațiile, au ținut cont de menținerea unei relații armonice între noile volume care populau spațiul și restul construcțiilor existente, prin aceasta strada căpătând valoarea unui ansamblu rezidențial specific perioadei menționate.

Intervențiile petrecute în a doua jumătate a secolului XX și începutul secolului XXI, în majoritate, au ignorat tocmai valoarea vecinătăților și armonia arhitectural – urbanistică a străzii, afectându-i calitatea de ansamblu acordată prin clasarea străzii Mântuleasa în Lista Monumentelor Istorice – București^{*34}.

SUMMARY

By its history and architectural evolution, the Mantuleasa Street can be considered a paradigm for the evolution of a residential area of Bucharest, inhabited by the middle class. The paper presents the stages in this evolution. The street preserved a residential function, with only two public buildings - the church (still standing today) and the school (demolished). Unfortunately, the interventions that occurred during the 20th century and the beginning of the 21st have most frequently ignored the value of the neighbourhoods and the architectural harmony of the street.

BIBLIOGRAFIE

Arhivele Naționale. Direcția Municipiului București. Fond PMB-Tehnic 1880-1910
Arhiva Primăriei Municipiului București. Fond PMB și II Negru 1913-1948
București. Anii 1920-1940. Între avangardă și modernism București, „Simetria”, 1994
Îndrumător în arhivele statului. Municipiul București Vol. II, *Îndrumătoare arhivistice* 18,...fonduri școlare deținute de filială. București, 1984 pg.78
 LASCU Nicolae *Legislație și dezvoltare urbană. București 1831-1952*. București, Teză de doctorat. Institutul de arhitectură „I.Mincu”, 1997
 MUCENIC Cezara *București. Un veac de arhitectură civilă. Secolul XIX*. București, Ed. Silex, 1997

NOTE

*1 Cererea de autorizare depusă la Primărie, menționa: „a-mi da cuvenita permisiune de a repara Biserica Mântuleasa făcând turlă din nou.[semnat] Epitrop ss.indescifr. ; Autorizația nr. 115...se autoriză...Epitropia bisericii Mântuleasa ...a repara radical...biserica făcându-i zidărie și tencuieli și orice reparații de întreținere de care ar avea necesitate... (Arh.Naț.Serv. Municipiului București, Fond PMB-Tehnic, dos. 29/1888 fl.3,22)

*2 Despre vechile clădiri adiacente bisericii există mențiuni în cererea din 1889 prin care se solicita aprobarea pentru repararea chiliiilor din curte. Lucrarea s-a autorizat pentru clădiri „...a căror față

este supusă retragerii" deci la o intervenție majoră epitropia era obligată a retrace clădirile pe nou aliniament al străzii. S-a emis „Autorizația nr. 166” prin care se aproba „...a construi din nou ...case de locuit cu prăvălie de zid masiv lucrate cu mortar de var acoperite cu metal și calcan despre vecin cu... fațada minimum de 4,50m....Clădirea nouă se execută la fața stradei... (Arh.Naț.Serv. Municipiului București, Fond PMB-Tehnic, dos. 38/1889 fl. 124, 150).

*3 Preotul paroh N. Marinescu depunea la 14 dec. 1927 cererea de aprobare a noii clădiri însoțită de: "... planurile de efectuare a casei parohiale a bisericii Mântuleasa: planul fundației, planul de situație, planul parterului, planul etajului, planul clădirii în secțiune, planul fațadei[cerând] ...să mi se fixeze punctele pe teren și ...distanța dintre clădire și biserică. ..." Serviciul Tehnic preciza în aceeași zi: „... cf. planului de situație ...poziția de amplasament a clădirii casei parohiale proiectate este cea mai convenabilă...pt. estetica clădirii ca și pt. a bisericii, să fie așezată în față. Din punct de vedere al degajării bisericii ...distanța de 6,20m. între punctele cele mai apropiate...este suficientă... condiția de distanță minimă cerută prin lege nu poate fi satisfăcută locul ne permițând aceasta... [27 I 928 Distanța minimă admisă este de 15,00m(art.32), cap.V. Regulamentul nou de construcții și alinieri...]. 8 febr. 928 Delegația Permanentă [afirmă] ...ținând seama că principala fațadă este în Piața Plantelor, aprobă construirea casei parohiale cf. planurilor prezentate și cu îndatorirea de a retrace construcția între 4-5m. de stradă, astfel ca construcția vecină să fie cât mai mult descoperită. Primăria Sect. II Negru. Proces Verbal nr. 192...Delegația permanentă ...în ședința de la 8 febr. 1928... în cercetare cererea nr.38 a Consiliului Parohial al bisericii Mântuleasa ...și planurile...Ținând seama de situația generală la fața locului, având în vedere că fațada principală a proprietății acestei biserici este situată către piața Plantelor și că deci biserica prezintă suficientă degajare...aprobă construcția casei parohiale cf. planurilor... Autorizația Nr. 36 M. 1928, mart. 10 se autorizează Consiliul Parohial al bisericii Mântuleasa, str. Mântuleasa, Sect. II, Oc. I...a construi din nou... retras din alinierea decretată, un corp de clădire cu o parte pivniță, restul parter și etaj, din zid masiv conform planurilor... Controlul Autorizației ...17 april. 1934...lucrarea s-a executat. S-a constatat o înprejmuire executată fără autorizație în lungime de 75,20 ml pt. care s-au calculat taxe....(Arhiva Primăriei Municipiului București, Fond II Negru, dos.6188/1928).

*4 Proces Verbal de la „Comisia de inventariere, Primăria II Negru, 24 iul 1942:... nr.20 str. Mântuleasa, proprietatea Bisericii Mântuleasa...Teren cu construcție...Biserica ... nu posedă acte de proprietate... Vecini: la Răsărit: proprietatea Heinrich Bessler; la Miază-zi: proprietățile -G. Ionescu Sisești, Cezar Dimopol, G-ral Dimitriu și David Eskenazy-; la Apus: strada Mântuleasa; la nord: strada Pictor Romano” (Arh.Primăriei Municipiului București, Fond II Negru, dos. 324/1941)

*5 Prelungirea traseului străzii Negustori și probabil alinierea a fost confirmată de menționarea sa pe planurile orașului și în dosarul de autorizare a casei Ioan Avram din strada Mântuleasa nr.7 colț cu strada Negustori (cf. Arh.Naț.Serv. Municipiului București, Fond PMB-Tehnic, dos.29/1888 Fl. 99).

*6 Aprobarea planului nou de aliniere al străzii Mântuleasa lipsește din documentele arhivei primăriei, dar a fost citată în dosarele unor aprobări emise (cf. Arh.Naț.Serv. Municipiului București, Fond PMB-Tehnic, dos. 68/1893 fl. 52 și dos. 29/1888 Fl. 228 : „strada Mântuleasa, plan nou, aprobat...cf. planurilor de aliniere”).

*7 Planul de parcelare al Societății Inginerilor Asociați (S.I.A.Soc. Anonimă/str. Edgar Quinet nr. 4) dintre stradele Plantelor și Vântului(Cartierul Mântuleasa) Analizând solicitarea s-a emis *Avizul Comisiei tehnice speciale de la 25 oct. 1922 ...În privința petiției ...prin care SIA înaintează planurile de parcelare a terenului din strada Vântului și Plantelor, comisia...având în vedere planul decretat al cartierului...și situația imobilului a fost de părere că se poate aproba...cu condiția să se închidă cu porți aleea și a se executa pe această alee construcții separate de grădini cât mai mari. Avizul Comisiei tehnice comunale de la 7 dec. 1922 ... a fost de părere că înainte de a se pronunța ...să se ceară ...să prezinte un plan de situație cu amplasarea construcțiilor viitoare...cu specificarea suprafețelor*

grădinilor... Avizul Comisiei tehnice de la 27 iunie 1923...având în vedere avizele anterioare...și că ...societatea a vândut o parte din imobil, astfel că nu mai poate deschide o stradă cu acces la ambele capete la căile publice existente...se respinge cererea și a se obliga să execute mai întâi la fața stradei Mântuleasa fostă Vântului o clădire pe alinierea decretată și pe toată fațada imobilului, lăsând un gang cu adâncime minimă de 8m. pt. deservirea în interior...Nu va putea construi în interior până ce nu execută clădirea de la stradă. (Arhiva Primăriei Municipiului București, Fond PMB, dos. 387/1922 PMB)

*8 "Dâmbovița", nr.8 din 11 nov.1859, p.32 Apud: Berindei, Dan. Orașul București, capitală a Țării Românești 1459-1862, București, 1963, p.228

*9 „Proiect de lege pentru construcția a 30 locale de școale” (Arh.Naț.Serv. Municipiului București, Fond PMB-Tehnic, Dos. 4/1875, fl.1)

*10 Arh.Naț.Serv. Municipiului București, Fond PMB-Tehnic, Dos. 4/1875, fl.23

*11 Arh.Naț.Serv. Municipiului București, Fond PMB-Tehnic, Dos. 5/1875, fl.102

*12 Proiectul de lege pentru edificarea localelor de școale primare rurale și urbane (Arhivele Naționale. Fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice, dos. 389/1876 fl.4)

*13 Arhivele Naționale. Fond Ministerul Cultelor și Instrucțiunii Publice, dos. 41/1877, fl. 94

*14 La adresa indicată de Anuarul 1879, se afla imobilul proprietatea comunei dar clădirea în care funcționa școala era casa veche existentă pe respectiva parcelă. Clădirea special construită pt. școală s-a ridicat ulterior.

*15 Numerotarea școlilor în București s-a făcut inițial pe culori. Ea se va schimba pe baza unor criterii necunoscute. În Anuarul României și Anuarul Bucureștilor se menționa: 1879 Școli primare-Culoarea de Negru, băieți, Nr. II strada Mântuleasa nr. 26 ; 1888-89 Directorii școalelor publice de băieți: Școala de Negru [nr.] I. M.C.Florențiu, Mântuleasa 26. Din 1892 școlile orașului au fost numerotate pe cele două categorii - școli de băieți și școli de fete: în continuare, indiferent de sector. Astfel: 1892-93 Școalele publice primare de băieți și directorii lor : Constantinescu D. director la Școala nr. 2 Mântuleasa 11; 1895 Școalele publice primare de băieți și directorii lor: Constantinescu D. Școala nr. 2 „Jonită Popp” Mântuleasa 26. Din 1900 Școala primară de băieți din strada Mântuleasa va fi permanent școala de băieți nr.1: 1923 Școala nr. 1, str. Mântuleasa 11 [„Planul și Ghidul orașului București” de M.G. Pântea, 1923]; 1934 Școala primară nr. 1 „Ioanița Pop”, str. Mântuleasa 17 [„București.Ghid oficial”, 1834]; 1950 „Școala Elementară de băieți nr. 1 Mântuleasa 7 [„Lista Abonaților telefonici București [LAT], 1950]; 1954 Școala de băieți nr. 1 Mântuleasa 7 [LAT, București, 1954]; 1958 Școala elementară de 7 ani mixtă Nr.71 str. Mântuleasa 7 [LAT] București, 1958]; 1965 Școala generală de 8 ani Nr.71 str. Mântuleasa 7 În :[LAT] București, 1965]. Data la care localul istoric al școlii este abandonat , deocamdată este necunoscută. În 1996 sediul ASIROM str. Mântuleasa 7.

*16 „Condiții pt. construcția unui local de școală comunală pt. ambele sexe. [regulamentul propus de arh. Gr.Cerchez prevedea]: ... Întreprinzătorul se obligă a executa construcția localului de școală ... în următoarele condiții; Locul unde se va așeza...se va fixa de Primărie... ;Toate deschiderile precum uși, ferestre se vor bolti....Zidăria se va executa cu cărămidă de mașină, bine arsă...la zidărie se va pune un strat de ciment la toți pereții...care va face un rost impermeabil...;Varul va fi gras, de Târgoviște...;Ciment va fi de Porțland...veritabil...; Mortarul de var... se va compune de o parte var bine stins, două nisip și cu apă strict necesară...; Mortarul de ciment...;Tencuielile vor fi făcute regulat, ornamentele și cornișele vor fi drepte și exact modelelor; ... Tencuiala externă se va executa cu var negru de Prahova...;Lucrările de lemnărie...lemnăria de bună calitate...îmbinarea lor se va face cf. Regulilor de construcție...; Învelitoarea cu tablă de zinc [cu creion tăiat și trecut] din țigle bine arse...; Toate ușile, ferestrele, tocurile, treptele de scară vor fi din stejar uscat... Orice detaliu necesar se va cere arhitectului cel puțin cu 3 zile înainte; Întreprinzătorul este obligat a avea la punctul lucrării copii fidele după planuri...; Lucrătorii întreprinzați vor trebui să cunoască meșteșugul lor. Arhitectul este în drept a îndepărta pe cei incapabili... Întreprinzătorul este dator a întreține toată construcția pe

termen de un an de la data recepției provizorii; ... ornamentele de la fronturi vor fi din teracotă bine lucrată; Cornișele vor fi învelite cu tablă de zinc...;licitație...; termenul pentru săvârșirea completă a lucrării va fi de șase luni de la data aprobării ...licitației; După...recepția provizorie și după termenul de întreținere , recepția definitivă...Intocmit de ... Ing. Gr. Cerkez. Văzut și aprobat, inginer șef... Condițiile erau un document de lucru întrucât erau însoțite de „Antemăsurătoare” și „Deviz pentru construirea unui local de școală comunal de ambe sexe... Recapitulație Costul clădirii cu calorifer și înprejmuire grilaj de fier: Total 100.309,44. Întocmit de... inginer GR. Cerkez. Văzut și aprobat, inginer șef...” Consiliul Comunal le-a votat și aprobat în ședința sa de la 31 mai 1875. (Arh.Naț.Serv. Municipiului București, Fond PMB-Tehnic, dos.5/1875 fl. 24, 31,32, 160, 161)

*17 Nu a fost identificat în fondul arhivelor **proiectul clădirii Școlii Mântuleasa**, nu se cunoaște numele arhitectului. Singurele date certe sunt cele din dosarul despre Construcția școlilor comunale, în care se află cele 2 documente citate. (Arh.Naț.Serv. Municipiului București, Fond PMB-Tehnic, dos. 5/1875 fl. 159, 181). După demolarea abuzivă din anii 2000, singura imagine identificată este aceea din *Îndrumător în arhivele statului. Municipiul București Vol. II,18,...fonduri școlare deținute de filială. București, 1984*

*18 Școli particulare s-au înființat din deceniile 3-4 ale secolului XIX. Pensionul francez pentru fete Choisy a fost înființat în anul 1869 de Victoria Choisy, fiica unui colonel francez. Se învăța limba franceză și pianul. A funcționat cu autorizarea Ministerului Instrucțiunii Publice. Primul sediu a fost în str. Jicniței. În 1871 se mută pe strada Călărași și adaugă clasele primare și cursuri de pictură și broderie artistică. Numeste și un director pentru limba română. 1898 Victoria Choisy se retrage și vinde școala Elenei Mangâru. Se introduce cursul superior de 4 ani cu profesori de stat. **1898 se mută în strada Mântuleasa nr. 17**(Negutori nr. 32. Din 1910 s-a instalat definitiv în Calea Moșilor nr. 152 pe o parcelă care se întindea până în strada Vântului nr. 8 (parcela va avea după 1920 adresa -str.Mântuleasa nr. 31). Activitatea școlii a fost suspendată în timpul primului război mondial. Se reia în 1919 , devenind Liceul „Choisy-Mangâru” , incluzând cursul superior. A fost desființat prin Reforma Învățământului din 1948.

*19 *Victoire Hoffman născută Choisy* solicita Primăriei la 11april.1894: *Voind a construi la proprietatea mea din strada Mântuleasa nr. 7 colț cu strada Negustori nr. 34 conform planurilor...vă rog ...cuvinita permisiune. Planurile semnate de arhitectul Golinger și L. Scolari antreprenor de binale, erau atașate. Serv. Tehnic preciza: Ocolul II, str. Negustori nr. 34, plan de aliniere nou aprobat, Construcție din nou. Sunt de părere a se acorda voia cerută a face construcție din nou din zid masiv și pe aliniere atât despre str. Negustori cât și despre str. Mântuleasa cu care face colț și care loc s-a cumpărat de la Primărie.. Curte are peste reglementări având aproape jumătate din clădire. Ulterior în 1898 la cererea unei copii după autorizație se menționa: ...Casa fiind executată pe linia decretată și după planul prezentat...se admite cererea... (Arh.Naț.Serv. Municipiului București, Fond PMB-Tehnic, dos. 671/1894)*

*20 Proprietarul cerea aprobare „de a repara pe alocurea tencuiala și sprințul (?) spre stradă la casele mele dotate din strada Mântuleasa 12 precum și de a-mi da culoare. (Arh.Naț.Serv. Municipiului București, Fond PMB-Tehnic, dos. 10/1882 fl. 53). A. I. Vartha a solicitat din nou în 1888 „a face reparații de tencuială la imobilul meu...dându-i și culoare precum și făcând pe alocurea mici reparații la învelitoare...Serv. Tehnic constatata : „Casele sunt supuse retragerii [dar] fiind de zid masiv, cf. Regulamentului se poate da voie. S-a emis „**Autorizația nr. 117...** a repara simplu...casele din fața străzii supuse retragerii...” (Arh.Naț.Serv. Municipiului București, Fond PMB-Tehnic, dos. 29/1888 fl.6)

*21 N. Georgescu solicita „Să mi se dea... permisiune de a construi case de locuit cf. planurilor... pe locul viran din strada Mântuleasa colț cu str. Romulus.Se preciza amplasamentul casei față de aliniere: „ În ce privește cu alinierea, pe strada Mântuleasa este plan nou, pe strada Romulus există alinierea veche...decideți.Construcția despre str. Mântuleasa se construiește în fundul curții și despre str. Romulus cu 4m. departe de aliniere. (Arh.Naț.Serv. Municipiului București, Fond PMB-Tehnic, dos. 29/1888 Fl. 95)

*22 Serviciul Tehnic nota pe cerere:” *Strada Mântuleasa colț cu Romulus, plan de aliniere decretate.*

construcție din nou...Sunt de părere a se da voie de construcție pe alinierea ambelor strade, cf. Regulamentului și a planurilor ce va prezenta și se vor aproba. Alinierea s-a fixat la 5m. de ambele pichete, formând o teșitură de 3m. la colț... Urma să plătească taxe pentru construcție de zid cu 2 caturi și suprafața de 194,54m² + 1 cat de 62,64m²...S-a emis: Autorizația nr. 19. 1899. februarie. 26... se autoriză dl. S. Georgescu...a construi din nou la proprietatea nr. 22 din str. Mântuleasa colț cu Romulus, secț. II, ocolul II clădire de zid masiv, lucrată cu mortar de var, cu calcan la vecin și învelită cu fier, cf. Regulamentului și planurilor...cu obligația ca la baie și antreul principal să înlocuiască zidurile indicate cu ferestre. Lucrarea va începe după 15 martie viitor...se va executa cu fațada pe alinierea ambelor strade...(Arh.Naț.Serv. Municipiului București, Fond PMB-Tehnic, dos. 541/1898)

*23 L.Scolari pentru Victoire Hofman solicita: „11 mai 1893 ..vã rog...a-mi fixa alinierea la proprietatea mea din strada Mântuleasa nr. 20 pentru a putea clădi...” Se preciza de Serv. Tehnic : „Ocolul II str. Mântuleasa, planul de aliniere aprobat, construcția la față...trebuie așteptată decretarea planului 14/5/93... Minister[ul] prin adresa... face cunoscut că planul străzii Mântuleasa s-a aprobat așa cum a fost proiectat de Serviciul Planului prin Jurnalul nr. 282...se poate da voie de construcție D-nei Hofman pe linia arătată de acel plan....(Arh.Naț.Serv. Municipiului București, Fond PMB-Tehnic, dos. 68/1893 fl. 52)

*24 Cerea depusă la 21 mart. 1896 solicita aprobarea pentru : "... planurile...caselor ce voiesc a clădi pe str. Mântuleasa nr. 21 și vă rog...autorizația convenită....A. Laurian.” Mențiunea Serv. Tehnic: „Ocol II, str. Mântuleasa nr. 21, Planul de aliniere decretat...[18]93. Construcție la față...proprietatea... formează o teșitură foarte mare...care...nu este bine statornicită deoarece există 2 aliniamente...Serv. Alinieri:...se ia din proprietate...o suprafață de 33,81mp. din care se scade legiuina retragere ...8,64 mp. A fost emisă Autorizația nr. 67. 1896 luna aprilie în 5... se autoriză dl. A. Laurian...a construi din nou...Clădirea nouă se execută cu fațada la strada pe linia dată și fixată prin țepușe de lemn.Taxă pt. 204,50 mp. construcție cu 2 caturi. Planuri semnate C. Servasy, arhitect Bucarest, martie 1896 (Arh. Naț.Serv. Municipiului București, Fond PMB-Tehnic, dos. 736/1896)

*25 În 7 febr. 1911, la Primăria Bucureștilor s-a depus cererea „Dorind a construi pe proprietatea mea din strada Mântuleasa nr.8 vă rog ...autorizația necesară. Construcțiile ce voiesc a face sunt : Conform planului ...o clădire cu 2 etaje. ...plan întocmit și semnat de dl. arhitec Cerchez C. ...Semnat M. Zentler domiciliat în strada Mântuleasa nr. 8”. Cererea era însoțită de planuri complete. (Arh.Naț.Serv. Municipiului București, Fond PMB-Tehnic, dos. 421/1911). Ulterior, în 1926, Micu Zentler a adăugat clădirii existente încă un corp de casă amplasat pe limita de est a parcelei, la nord de casa existentă și în continuarea ei. Aprobarea primăriei preciza: „Concept de Autorizație nr. 191 M. ..Se autoriză D. Micu Zentler a face la proprietatea nr.10 din strada Mântuleasa Ocolul I retras din aliniere, în fundul curții un adaos de clădire parter, conform planului aprobat făcut de dl. arh. Clejan...Valoarea lucrărilor lei 200.000. Referat[ul]Serv.Tehnic menționa:„...Ocolul I, Cart.14, Sect.2^a, Cartier Central.[Lucrările] s-au început ...[se prevede]Construcția unui corp de casă parter retrasă la peste 30 m din aliniere și în legătură cu corpul existent din dreapta...Ce fațadă are proprietatea la stradă...? Are fațada peste 20 m. Ce suprafață are terenul...? Are suficient [verso] Suprafața teren 770 m²...Ce înălțimi au clădirile vecine...? În stânga casă parter, veche, ieșită din aliniere.Strada are 18m...există...apa, canal, Gaz, trotuar de bazalt... La Controlul autorizatiei[din]...6 mai 1927...S-a executat construcția.Planurile din proiectul arhitectului Clejan, arată că acesta a tratat clădirea ca o construcție secundară deci a conceput o fațadă simplă cu unele elemente decorative ce amintesc de stilul neoromânesc încadrându-se astfel în limbajul casei principale. Partiul era strict funcțional - două camere și o terasă acoperită. În 1938 sub o parte din această clădire, noul proprietar Micu S. Zentler construiește „Un garaj pt. automobil...plan.. arhitect Gr. Hirsch, conform cu „Autorizația nr. 103 M....a executata la proprietatea nr.10 din strada Mântuleasa un garaj la subsol făcându-se amenajările necesare...Referat...se cere autorizație pentru amenajarea unui subsol nou sub construcția existentă parter, în fundul curții și conform planurilor depuse.. Planuri. Nu sunt precizări dacă noul corp ce întreaga funcțiunea, fără a afecta spațiul înverzit

– grădina din fața casei, a fost realizat. (Arhiva Primăriei Municipiului București, Fond PMB, dos. 697/1926, Fond II Negru 275/1938)

*26 Proprietarul depune cererea: „16 mai 1911. *Domnule Primar, Voind a costrui pe proprietatea mea din strada Mântuleasa nr. 15* va rog...*autorizația...Construcțiile ce voiesc a face sunt conform cu alăturatele planuri...întocmit și semnat de dl. Petre Nicolescu de profesie arhitect...B. Mangăru. Primăria emitea Autorizația nr. 148 M. 1911, mai 31. Se autoriză dl. B.Mangăru a construi la proprietatea nr. 15 din str. Mântuleasa, secția III, ocolul I, retras din aliniere și paralel cu ea un corp de clădire parter iar în curte și pivniță de zid , acoperite cu metal după planul aprobat...S-au achitat taxe pt. 262,00mp construcție cu 1 cat ; 71,80 mp construcție cu 1 cat și pivniță. Se adaugă planurile. În 19.XII.1912 se menționa : „lucrarea s-a executat cf. planului, s-a mai făcut și 31,40 m.l. împrejmuire de fier pe soclu de zidărie la față...”*, pentru care se plăteau taxele cuvenite.(Arh.Naț.Serv. Municipiului București, Fond PMB-Tehnic, dos. 428/1911)

*27 După ce se constata că imobilul „*Are apă cu contor și canal, trotuar de bazalt*” s-a emis: Autorizația nr. 183 M. 1913, luna mai, în 2 Se autoriză dl. Șt. Radu arhitect a construi la proprietatea nr. 21 din strada Mântuleasa, sect. III, Ocolul II. În interiorul curții pe dreapta la peste 13 m. de la stradă va face un corp de clădire compus din subsol, parter, etaj și camere la mansardă din zid masiv, acoperit cu metal după planul aprobat și întocmit de dl. arh. Șt. Radu...Condițiile ce se impun...: de a da lumină directă vestibulului prin deschidere unei curți în fundul vestibulului iar la camerele de servitori ferestrele vor fi de cel puțin 0,70/1,00m, și ușile către coridoare vor fi toate cu geamuri.Au fost achitate taxe pentru:75,99 m² construcție cu 3 caturi și 83,06m² construcție cu 4 caturi. Planuri-anexe. (Arhiva Primăriei Municipiului București, Fond PMB, dos. 405/1913)

*28 Proprietarii Radu Laurian și Adelle Pangrati solicitau „20 mai 1940 *Suprapunere parțială de etaj*] 68,49 m² nou] și tencuieli la fațadă. Referatul Serv. Tehnic preciza : „*Zona mixtă I, clasa III, în vechiul regulament : Cartier central. Lărgimea actuală a străzii ...28,00m.Alinierea fațadelor pe alinierea străzii. Lucrările edilitare: trotuarul-piatră cubică, partea căruțabilă-piatră cioplită, canal are, apă are, sistem de iluminat electric. ...Comisia specială 21 iun. 1940, ... aprobă proiectul. S-a emis „Autorizația nr. 21 M 6 aug. 1940 Se autoriză ...să construiască la imobilul din strada Mântuleasa nr.15, zonă mixtă I, clasa III ...existent retras din aliniere, un etaj cf. planului aprobat.Înălțimea construcției împreună cu etajul prezentat va avea 12,00 m....Planurile atașate erau semnate: *Arhitect Radu Laurian* (Arhiva Primăriei Municipiului București, Fond II Negru, dos. 120/1940)*

*29 S. Stoianovici locuind în strada Covaci nr. 7 cerea Primăriei : „27 ian. 1901...*a-mi da autorizație de a construi din nou case de locuință în strada Mântuleasa nr. 23 pe locul meu ce l-am cumpărat de la...Tribunal Secț.Notariat, ale domnului Rosse*”.Serv. Tehnic preciza legat de imobil: „*Ocol II, strada Mântuleasa 23, planul de aliniere decretat, Construcție din nou....Sunt de părere a se du voie... construcție pe aliniere, prezentând planuri*” . Se fixa raportul între alinierea aprobată și parcelă: „*Alinierea s-a fixat la 6m. din axa pichetată, va intra din limita actuală a proprietății în dreapta cu 0,40 iar în stânga cu 0,25*”.S-a emis „Autorizația nr. 2. 1901, martie în 8...se autoriză ...a construi din nou la proprietatea nr.23, din strada Mântuleasa, sect. II, ocol II, clădire de zid lucrată cu var și învelită cu fier cf.regulamentului și planurilor prezentate...Lucrarea va începe după 15 martie viitor....cu fațada pe aliniere...S-au achitat taxe pentru 162,40 m² construcție cu 1 cat. S-au depus planurile solicitate, semnate: *Arsenie Ciobanu arhitect*.(Arh.Naț.Serv. Municipiului București, Fond PMB-Tehnic, dos. 130/1901)

*30 Cererea depusă la Primărie solicita aprobarea : „12 mai 1907... *având a construi o casă de locuit pe proprietatea d-lui V.Miclescu din strada Mântuleasa nr.14, conform ...planurilor...să mi se dea cuvenitu autorizație...Semnează: I.Gosswald? Antreprenor .S-a emis „Autorizația nr. 82, 1907, luna mai, în 15... se autoriză dl. V. Miclescu... a construi la proprietatea nr. 14, din str. Mântuleasa secția I, Ocolul II ...Vu construi retras din aliniere una clădire de zid masiv învelită cu metal cf. planului prezentat și aprobat ...S-au achitat taxe pentru 312,42m² construcție cu 3 caturi. Sunt atașate planurile semnate: *Jos. Schifflers,**

București, aprilie, 1907 (Arh.Naț.Serv. Municipiului București, Fond PMB-Tehnic, dos. 182/1907)

*31 „Imobiliara”Societatea Anonimă Română din București cu sediul în strada Smârdan nr. 2, Director Schaffers a solicitat următoarele Primăriei: „17 mai 1908 *Subsemnata Societ. "Imobiliara" dorind a construi 4 corpuri de clădire pe terenul din strada Mântuleasa colț cu str.Vântului după planurile ce le vom prezenta...vă rugăm ...autorizația*". Serv. Tehnic precizează : *Se cere autorizație a construi cf. planului... Verificând alinierea stradei Vântului [strada ce va dispărea prin preluarea traseului său de către strada Mântuleasa] am găsit că proprietatea este pe linie...Pe strada Mântuleasa[traseu care va deveni str. Ștefan Luchian], trebuie supusă retragerii cu 0,20 cm., colțul din dreapta și cu 0,10cm. colțul din stânga pe lungime de 21,15 m....Sunt atașate planuri semnate A. Stănescu, arhitect, mai 1908 (Arh. Naț.Serv. Municipiului București, Fond PMB-Tehnic, dos. 301/1908)*

*32 Blok-hausul din strada Mântuleasa 12 , a fost prezentat în albumul foto al revistei „Arhitectura”, iul., 1936, printre clădirile reprezentative construite în acel an în București.

*33 Referat Serv.Tehnic preciza:“Oc.II,sect. II cartier14 central. *Construcție din nou...Alinierea pe strada Mântuleasa s-a fixat în prelungirea construcției cu 3 etaje, nouă care este pe aliniere, iar pe strada Sborului imobilul este situat pe aliniere făcând la colț o teșitură de 5 m.l. Are : apă, canal,gaz, trotuar de bazalt...*”.Proprietarul depunea,conform prevederilor legislative din epocă, declarația privind antreprenorul care urma să realizeze construcția însoțită de angajamentul aceluia că va respecta autorizația și Regulamentul de Construcție „19 oct. 1933 ... am angajat ca antreprenor pe dl. Ing. L.Rudberg...Serviciul Arhitectură atrage atenția asupra erorilor planului:;...*Se cere autorizație de construcție pe strada Mântuleasa nr.3 colț cu strada Sborului.Planurile ...prezentate au următoarele abateri de la regulament: 1) str. Sborului având lățimea de 11m., art.23 prevede că în acest caz clădirile se vor retrage cu 2m. din aliniere; 2) Planurile prezentate prevăd calcan către vecinul din str. Sborului la distanță de 13 m de la aliniere. Art. 20...calcan numai la ...15m....și numai când forma și condițiile terenului nu permit înlăturarea lor...nu este cazul.3)Art. 71 permite bovindouri..la stradă cu lărgime de 12 m...etc. A fost emisă „Autorizație nr. 176 m. , 1933 oct. Se autoriză ... sect. II, Oc. II, pe alinierea decretată a ambelor străzi, la colț făcând o teșitură de 5,00m iar calcanul despre vecinul despre strada Sborului începând de la 15m din aliniere. [Se va construi] un corp de clădire cu pivnițe, parter și cinci etaje cf. planului aprobat întocmit de dl.arhitect Marcel Maller. Autorizația se eliberează în conformitate cu decizia Delegației permanente...cu obligația ca bovindoul să nu treacă de 1,30m... (Arhiva Primăriei Municipiului București, Fond II Negru, dos. 607/1933)*

*34 În „Lista Monumentelor Istorice-București”,2010 sunt clasate următoarele obiective din strada Mântuleasa: *Poz.1457B-II-a-B-19175Ansamblul de arhitectură „Str.Mântuleasa” Str.Mântuleasa sect.2,3 sf.sec.XIX-prima jum. sec.XX;Poz.1458 B-II-m-B-19176 Casa Zentler Str.Mântuleasa 10 sect.2 1910 ;Poz. 1459 B-II-m-B-19177 Casă Str. Mântuleasa 17 sect.2 sf.sec.XIX-prima jum. sec. XX;Poz.1460 B-II-m-B-19178 CasăStr.Mântuleasa19 sect.2sf.sec.XIX-prima jum.sec.XX;Poz.1461B-II-a-A-19179 Ansamblul Bisericii Mântuleasa Str.Mântuleasa 20 sect.2 1734; Poz.1462 B-II-a-A-19179.01 Biserica „Sf. Arhangheli Mihai și Gavril” Str. Mântuleasa 20 sect.2 1734; Poz. 1463 B-II-a-A-19179.02 Casa Parohială Str.Mântuleasa 20 sect.2 sf.sec.XIX; Poz.1464 B-II-m-B-19180 Casă Str. Mântuleasa 21 sect.2 sf.sec.XIX-prima jum. sec.XX; Poz.1465 B-II-m-B-19181 Casă Str.Mântuleasa 23 sect.2 sf.sec.XIX-prima jum. sec.XX;Poz.1466 B-II-m-B-19182 Casa arh.Paul Smărăndescu Str. Mântuleasa 25 sect.2 sf.sec.XIX-prima jum. sec. XX; Poz. 1465 B-II-m-B-19183 Casă Str. Mântuleasa 34 sect.2 1902 ;Poz. 1567 B-II-m-B-19287 Casă Str.Negustori 32 colț cu Str. Mântuleasa 13 sect.2 sf.sec.XIX-prima jum.sec.XX.*

Strada a fost declarată și *Zona protejată nr.22 stradă de țesut tradițional majoră Mântuleasa subzona Cp1c* (Cf. Zone Construite Protejate – Municipiul București, 2000, aprobate prin H.C.G.M.B. nr. 279/2000)